

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Helyben: Vidéken: Egy hóra. . . . I kor. Egy hóra. I kor. 50 fill. Negyedévre . . . 3 " Negyedévre 4 " 50 "		Felelős szerkesztő: HEGEDŰS LORÁNT. Kiadók és laptulajdonosok: HOFFMANN és KRONOVITZ.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: DEBRECZEN, Piacz-utca 47. és 49. szám.
---	--	--	--

A tulipán meghalt.

Debreczen, március 15.

Volt egy virág, gyönyörű, karcsu virág, a szirmai keleti regék álmaiból szöttek bársonyos tündérkezek s adtak neki olyan csodahatalmat, hogy egy nagy és akaratos nemzet felett uralkodott. Szent jelvénye lett a hazafiságnak, büszke szimbóluma a magyar önértetnek. A tulipán volt ez a virág, nemzeti felbuzdulásunk, magunkért való lelkesedésünknek tavaszi szülőtte. És pompázott vigan, gyönyörűen, hatása páratlanul mutatkozott, át meg átjárta a társadalom minden rétegét s úgy látszott, hogy soha nem ér véget ezen a földön a tulipán hatalma. Ugy látszott, de ez csak lopott fény, csalóka lidérc-láng volt esupán, mely azóta kialudt, eltűnt, megsemmisült.

Mikor a nemzeti ellenállás első hullámai felkorbácsolták az ország lelkét, megindult egy olyan titáni, hatalmas és megrázó színjáték a történelmi erőnek, a melyet vér, fegyverek csattogása és halálhörgés nélkül kevés nép produkált még. A magyar alkotmány élő szelleme fogott fegyvert ezer éves jogainak megvédésére, s míg a politika harcosai törvénykönyvvel a kezükben állottak ellen az elnyomó törekvéseknek, addig az egész magyar társadalom, mint egy ember, tüzte fel a tulipánt, hogy hadat üzenjen az osztrák ipari termékeknek s

csak azt pártolja és azt vásárolja, ami magyar árucikk. Lobogó tűz, égő lelkesedés volt mindenki s a magyar tulipán úgy világított, mint egy nagy nemzeti meteor s fényével beragyogott egész Európa szemébe. Az egész civilizáció tudomásul vette akkor, hogy Magyarországon nemcsak politikai küzdelem folyik, hanem megindult egy jogos gazdasági önvédelmi harc is, amelynek jelvénye a tulipán.

Talán még fél esztendeig se tartott ez a mozgalom, amelynél szebb, jogosabb és igazabb kevés indult meg Magyarországon, amikor már a hanyatlás bántó tünetei mutatkoztak. Mikor bekövetkezett a nagy leszerelés és a vezérek Ausztriával szemben is azt keresték, ami összehoz s nem ami elválaszt, kezdett egészen beborulni a tulipánnak és a szép virág most már egészen elhervadt. Hivatalos gyászjelentést is tettek közzé a tulipán haláláról. Battány Lajos gróf, a Tulipán-szövetség elnöke állásáról leköszönt s ebben az elhatározásában követte őt a szövetség titkára is. Hogy mi következik ezután? Előreláthatólag a teljes megszűnés. A Szövetség, mint jó forrásból halljuk, meglevő pénzét és tulipánjelvényeit letétbe helyezi és „gyakorlati cél hiányában” egyelőre felfüggeszti működését.

De bizony szomorú, sőt megdöbbentő. De a legvigasztalanabb az, hogy a vezetőség már nem talál többé a ma-

gyar gazdasági és társadalmi feladatok közt gyakorlati célt a tulipán számára. Csak keresni kellene, bizony találnának az urak! Azt is rebesgetik, hogy az elnökség lemondásának s így a felbomlási processus megindulásának az volna a közvetlen oka, hogy nem sikerült a kereskedő és iparos-élelmet a kellő számban tagokul megnyerni, másrészt pedig egy nemrég megalakult háziipari szövetség legfontosabb működési teréről szorította le az egyesület. Hát ezek a jelenségek mind csak arra vallanak, hogy a magyar nembánomság fölött győzelmet aratott egy másik felbuzdulás, amely bizonyára hasonló sorsra fog jutni. Ami pedig a kereskedőket illeti, az ő tartózkodásuk érthető, mert az utóbbi időkben nem igen hívogatták tagokul őket. S egyáltalán ki törődik 1906. április óta a tulipánnal?

Eszmények és ideálok közös sorsa zudult alá a tulipánra. Elmúlt ez is, csendesen, diszkrétan, egyetlen panaszos sóhajással. Csak a magyar lelkesedés tragikumuma virraszt setéten, borongón felette.

— **A bazini mandátum.** A bazini választókerületben erősen készülődnek már az új választásra. A nemzetiségi klub újra Ivánka Milánt lépteti föl, a néppárt jelöltje Dömötör Mihály, a függetlenségi párt zászlóját pedig Kovácsy Pál rákospalotai evangélikus lelkész viszi hareba.

Utazás „Szanin” körül.

Irta: Pavlovits Sándor.

Karácsony este poézise borult Debrecenre. A hópelyhek fehér ártatlansággal hullongtak alá. Krisztusi erények visszfénye sugárzott az arcokon. A hétköznap küzdelmeiben eldurvult arevonások mintha valami nemesebb coloritban égték volna. A két évzredes legenda egy estére nemesebbbe varázsolta az embereket. Ajándéktárgyaktól roskadozva hullámozott az utcákon a tömeg. Felebaráti szeretettől csepegett a város. Engem is elfogott egy nagy érzés és elhatároztam, hogy megprezentelem — magamat. És megvettem Szanint

Mint egy vásott gyerek úgy örültem a vastag sárga füzetnek meg a bizarr ötletemnek, hogy épen karácsony estéjén fogom forgatni ezt a hitetlennek kikiáltott könyvet. Kabátom mélyébe sülyesztettem, akárcsak Atyuska birodalmának egy sápadt embere a gyilkos pléhdobozt. Hisz tán Szanin is csupa dinamit — azt rebesgetik — és csak a kiadó felejtette el a címleplejéről az intő szót: „Vizyázat! robban!”

Rossz szellemem ördögös ötletet eszelt ki belőlem. Hogyha Szanin összes példányainak a kiszakított lapjait Lucifer a

magasból hullatná alá Karácsony estéjén! Hajahó! Hogy táncolnak örült forgatagban a nekítüzesedett papirlapok, csókok csattanása hallik, mámor kavarog a felhevült éjszakában... a hópelyhek is szikrát fognak... hajahó! Ördögös éjszaka volna!

Karácsony esti fantazmagoria! . . . És olvastam Szanint. És nem habórodtam fel azon, amikor a nyavalyás Semionov odahörögte a pópának, aki azt hitte, hogy hullá fekszik előtte, hogy: „Egy komplett gazember!” Semionov mondja azt, a kit a tudóvész sorvasztott éveken keresztül és aki a beteg ember rettenetes egoizmusával utál minden élet. Ennek a szegény, meghasonlott lelkű Semionovnak a száraz köhécselésétől féltik a kereszténységet? Vagy tán Szaninnak ennek a félig husból és vérből félig pedig pusztán irodalmilag lélekző ember epés és fulánkos megjegyzéseitől repezdeznének meg a katolicizmus falai? Non-sens.

Doleschall egyetemi tanár ur nagy neki buzdulásában félti Szanintól a vallást és erkölcsöt hazánkban. Egészen nyugodtan alhatik a tudós tanár ur. A hitbéli meggyőződés vagy kétely érzése nem máról-holnapra alakul ki az intellektualis elemek érzés és értelemvilágában és egy tipikusan

oros viszonyokat és lelkiáramlatokat festő könyv nem fogja megzavarni az olvasni tudó magyar benső életének összhangját. Akit pedig savanyuvá és hitetlenre gyurt az élet, az Semionov és Szaninnal vagy nélkülük is keserű lében forgónak fogja látni a világot.

Zola Romája és Lourdes-ja nem szakította fel egyszerre a nagy korlátolt tömegek lelki hályogát, maradtak tehát igen becses kulturhistóriai document humainek, az emberi fejlődés lassu processusának kilométer jelzőinek.

A másik vád: Szanin az erkölcs ellen vét, pornográfia. A tudós tanár ur violens cikkében szemelvényeket bocsát közre, kiszedi gondosan a könyvből az erotikus elemeket és keservesen feljajdul. Nos hát ez elég lelkiismeretlen ismertetése egy irodalmi műnek. Mert hisz ha aranyat akar mosni a kaffer, akkor nem a sárnak, az iszapnak örül, hanem a sárból kivillanó aranyszemecskének. Ilyen elfogultsággal és célzatos egyoldalúsággal a világirodalom nem egy remekét dobnák máglyára a sunyi moralisták.

Hogy Oroszországban egyideig és helyenként Szanin hatása alatt kiesapott rendes medréből az erkölcsi élet az a beteg

70,000 drb

cement tető cserép jutányos áron kapható, esetleg kis mennyiségben is

LUKÁCS VILMOS és TESTVÉRENEL
DEBRECZEN, Hatvan-utca 5. szám. — Telefon 308. szám.

Március 15.

Debreczen és a vidék ünnepe.

A hagyományos lelkesedéssel, a hálás kegyelet őszinte melegségével ünnepelték meg Debreczenben 1848. március 15-nek hatvanegyedik évfordulóját. Az ünnepségek lefolyásáról itt következnek tudósításaink:

(A polgárság ünnepe.)

Debreczen város polgársága a főiskola ifjúságával együtt áldozott a sajtószabadság megteremtői emlékének.

Az ünnepség a Petőfi-szobornál kezdődött, ahol a Petőfi-dalkör a Talpra magyar-t énekelte el. Bíró Zoltán lelkesítő beszédet tartott, mely után Nagy Ferenc szavalta el a Nemzeti dalt. Majd a dalkör nevében Konez Ákos titkár megkoszoruzta a szobrot.

A főiskola udvarán folytatták az ünnepélyt százakra menő polgárság előtt. A főiskolai kántus éneke után Fejes Gábor tartott emlékbeszédet. Alkalmi költeményt Németh Károly szavalt, majd a főiskolai kántus énekelte ismét.

A városháza előtt a Munkás-dalegylet vezetésével a Hymnuszt énekelte el az ünneplő közönség. Ünnepi beszédet itt Hajdu Árpád tartott. Kürthy Károly szavalata után a szózat elénekklésével ért véget az ünnepség.

(Az iskolákban.)

A községi közigazgatási tanfolyam hallgatóinak ünnepélye a vármegyeház közgyűlési termében folyt le díszes közönség előtt. Kozma László, a tanfolyam előadója tartott nagyhatású megnyitó beszédet, majd Komán István szavalt gyűjtő hatással. Balogh Károly és Molitórisz Béla fuvolán adtak elő kuruc dalokat, Szász Zsombor záróbeszédet tartott és a Szózat elénekklése zárta be az ünnepélyt.

Az állami főreáliskola az intézet tornatermében tartotta meg ünnepélyét. Kardos Albert dr., az intézet tanára ünnepi beszédet tartott. Zene-, énekszámokkal és szavatokkal szerepeltek Nagy Imre, Németh Endre, Horváth Ferenc, Kardos Ferenc, Soltész László, Glück Zoltán, az ifjúsági zene- és énekkar.

B debreczeni nyilvános magán polg. főiskola ifjúsági önképzőköre nagyszámu

közönség jelenlétében tartotta meg március idusának ünnepét, melynek minden egyes pontja a legjobban sikerült.

A zsidó polg. leányiskola a hitközség dísztermében ünnepelte 1848. március 15-nek emlékét. A program minden pontja nagy tetszést aratott. Szép volt Friedmann Berta tanárnő tartalmas ünnepi beszéde és élve zetet nyújtottak a Winkler Aranka tanárnő által betanított énekszámok és szavatok. Bodnár Emma szavalata szépen sikerült.

Délelőtt tartotta a ref. főgimnázium hazafias ünnepélyét a főiskola dísztermében. Szavaltak: Keztyüs Lajos és Borsy István, ünnepi beszédet mondott: Oláh Károly, az önképzőkör elnöke, míg az énekkar és zenekar hazafias dalokat adott elő.

A debreczeni kegyes-tanítórendi főgimnázium délelőtt 10 és fél óraker rendezte hazafias ünnepélyét. Szavaltak: Sinka Gyula és Debreczeni Lajos, ünnepi beszédet mondott: Győre Ferenc, zongoráztak: Popper Ferenc és Győrfy Aladár, jeleneteket adtak elő Vörösmarthy „Bujdosók” című színművéből: Török Levente, Balogh Sándor Győre Ferenc, Radetzky József, Balogh Sándor, Várady Károly, Fischer Rezső és Rajzó József. A zenekar is több számmal szerepelt.

A felső kereskedelmi iskola ifjúsága délelőtt fél 10 óraker áldozott a márcziusi nagy napok emlékének. Ünnepi beszédet tartott: Varga Lajos dr. tanár, szavaltak: Vörös László, Borbély Imre, Steinhardt Aladár, alkalmi verset olvasott fel Strasser István az intézet zenekara pedig nemzeti dalokat adott elő.

A felső kereskedelmi iskola dísztermében hallgatta végig a publikum a társulati polgári főiskola ünnepségét, amelyen Husz Lajos tanár mondott ünnepi beszédet. Szavaltak Böőr Kálmán és Borsy Zoltán és az intézeti énekkar három énekszámmal szerepelt.

(A nemzetközi szociálisták.)

Vasárnap délután három óraker gyűltek össze a nemzetközi szociáldemokraták a Petőfi-téren, ahol négyes sorokban állottak fel, iparágak szerint. A Deák Ferenc utcán át a Piac-utcán haladt végig tömött sorokban az ezer főre tehető menet. Elöl egy

orosz társadalom egy sajnálatos tünete volt. A lenyűgözött életenergia sokszor vad szerelenségekben nyilvánul meg.

Amde a közmorált hazánkban senkise féltse Szanintól. Mert bizony a magyar leányok Fröhlichné Mórincz Paula meggondolatlan harci riadójától sem fognak tömegesen elszédülni, mert jól tudják, hogy kedvüket követendő gyász.

Az bizonyos, hogy az emberi civilizáció törvényeinek a természeti törvényekkel való viaskodásában sok kegyetlen igazságtalanság éri különösen a nőket. De viszont micsoda büzhödött kloaka válna a világból, ha a szenvedélyek forgatagába vetnék magukat a lányok, akiket mi lelki és testi érintetlenségük okából virágos piedestálra helyezünk és akiknek a vágyteli éjszakáit is valami tiszta poézis illata lengi át.

A józan magyar ifjúságot ne féltsük Szanintól.

Csak igen felületes és könnyelmű bírálat foghatja Szaninra, hogy pornográfia.

Művészember ez az Arcibasev, a ki mesteri kézzel festi az orosz kisvárosok társadalmi életét, amelynek melankolikus fülledt levegőjében néhány álmodozó fantaszt jár-kel.

Lidoska és Karssavina milyen bájos

üde leányalakok! Szinte halljuk pihegő keblüknek zihálását, látjuk ragyogó szemük vilanását, karsu természetű ringó járását... szinte kilépnek a könyvből. (Tényleg láttam is őket azóta a debreceni koron!) És Jurii! Ez a modern Hamlet az utolsó évtizedek belletrisztikájának egyik legmegkapóbb alakja. Nem tudjuk elfelejteni, mint ahogy emlékünkből élnek Anyegin és Bazaroff alakjai Szanin, ez az ősemberbe oltott kulturbestia cinikus és homályos lényével, megdöbbentő igazmondásaival és gyönyörű tévedéseivel elsőosztályú irodalmi figura.

Ha van, a mi felháborító és utálatos ebben az egész Szanin-ügyben, az az izléstelen reklám és nagy dobra ütés, a mely ennek a műnek a magyar kiadását és terjesztését kísérte.

A trágár és obscén Szanin reklámképek látásakor szinte dezinficiálni szeretné az ember a szemét.

Ezeket a képeket kellene az oszlopokról letépní! Ehelyett Szanint kobozzák el a morál szent nevében.

„Oh ti érzékeny képmutatók, ti buják! Hiján vagytok a vágyak ártatlanságának, azért rágalmaztatok meg magát a vágyódást is.”

Ekkép szóla Zarathustra.

nagy babérkoszorút vittek, melyet szép beszéd kíséretében helyeztek a kollégiumban levő Petőfi szoborra. Ezután minczen rendezavarás nélkül szétoszlottak.

(A vidék ünnepe.)

Mint tudósítónk jelenti, ma délelőtt nagy gyűlést tartottak Hajduböszörményben, a melyen ezekre menő tömeg volt jelen. Beszédet tartott Bendek János dr. országgyűlési képviselő, melyet lelkes éljenzéssel fogadtak. Délben 1400 terítékű bankett volt.

Hajduszoboszlón, mint telefonon jelentik, a polgárság néppünnepély keretében emlékezett meg 1848 márczius 15-éről. Délelőtt istentisztelet volt a református templomban ahol Demjény Ferenc lelkész prédikált. — Majd kivonult a közönség a piacra, ahol Madách Ferenc hittanhallgató szavalt s a dalárda a Szózatot és a Hymnuszt énekelte.

Kegyeltes ünnepélyeket rendeztek még a megyében Hajdubárházon, Tetétlen, Nádudvaron, Hajdudorogon és Kabán.

Az új törvényszéki elnök.

Kulin Imre beiktatása.

Teljes ülés a törvényszéken.

Fontos és díszes aktusnak volt a színhelye ma délelőtt a debreczeni törvényszék díszterme, ahol Szűcs Miklós dr. utódját, Kulin Imrét, a törvényszék új elnökét iktatták be méltóságába.

A beiktatás a kir. törvényszék teljes ülésének keretében történt meg, amelybe bevonták ugy a debreceni törvényszék, mint a törvényszék területéhez tartozó többi járásbírók, valamint segéd- és kezelő személyzet karát.

A teljes ülésen Hoffmann Lajos ítélőtáblai bíró elnökölt. Az ülés megnyitása után felkérte Oláh Miklós dr., Budaházy Zoltán és Hegedűs István törvényszéki bírókat, hogy hívják meg Kulin Imrét az ülésbe. Az új elnök csakhamar megjelent díszmagyarban. Magas termetű, tipikus magyar arcu ember, akinek külső megjelenése is igen szimpatikus.

Hoffmann elnök Lakatos Gábor jegyzővel felolvastatta a kinevezést tartalmazó királyi kéziratot s az erzsébetvárosi kir. törvényszék elbocsátó levelét, végül pedig a marosvásárhelyi ítélőtábla elnökének Kulinhoz intézett igen meleghangú s működése felől nagyon hízlelősen nyilatkozó levelét.

Ezután Kulin Imre letette a hivatalos esküt. Az eskütétel végeztével Hoffmann Lajos ítélőtáblai bíró igen szívélyes hangú beszédet intézett az új elnökhöz, biztosítván őt arról, hogy a törvényszék bírói karában becsületes, munkás, független és baráti bírókart fog találni.

Kulin Imre hálás szavakkal köszönte meg az üdvözlést. Bizonyos aggodással nézett új munkaköre elé, mert élete legjava részét a jog egész különös ágának művelésére szentelte. Tudja, mennyi munka vár rá, de örül, hogy ily bírói kar élére került, amelynek segítségével megkönnyíti az ő munkáját. Ezután megtörténtek a bemutatkozások, majd a járásbírók vezetői, segéd-személyzet és kezelő-személyzet tisztelgett az új elnök előtt.

Kulin Imre holnap veszi át hivatalosan az elnöki tisztet.

Színház után „Angol Királynő”

Elvhűség és párttagság.

**Benedek János levele
Kardos Samuhoz.**

Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt az elmúlt héten kizárta kebeléből Kardos Samu dr. debreceni ügyvédet, a kiváló író, aki a pártnak kültagja volt. Ezt a határozatát az értekezlet azzal okolta meg, hogy Kardos Samu dr. a januárban lezajlott debreceni képviseléválasztáson a reakciót és osztálygyűlöletet hirdető koalíciónak a jelöltjével szemben a pártonkívüli programmal fellépő de lényegében a régi és igaz 48-as elveket nemcsak hirdető, de megvalósítani is akaró radikálisok jelöltjét, a legnagyobb református egyházkerület fő gondnokát, Degenfeld József gróftól támogatta szavazatával.

Szilárdan hűségesen kitartani a függetlenségi elvek mellett: régóta összeférhetetlen a függetlenségi párthoz való tartozással, éppen azóta, hogy a függetlenségi párt szövetséget tart fenn az őket folytonos elvárásra kényszerítő hatványhatásokkal. Ezt érezte Kardos Samu is, amikor a debreczeni képviseléválasztás alkalmával határozta, hogy melyik jelöltet támogassa. És ezt érezte az országos függetlenségi párt is, amikor az elvekhez való hűséget a párthoz való hűtlenségnek minősítette. Azokról, akik az említett kizárási határozatot hozták, akik idelellyen olyan rettenetes kurucok és odafenn olyan megdöbbentő módon labancok, hü fotográfia készített Benedek János dr., a hajduböszörményi kerület igazi függetlenségi képviselője, Kardos Samuhoz intézett következő levelében:

Budapest, 1909. március 13.

Kedves Samu bajtárs!

Tehát uti-laput kötötték a te talpadra is: ki vagy közösítve a „párt”-ból, melybe való belépéskor én voltam a te politikai keresztapád.

Igaz, hogy keresztapádat már harmadfél évvel ezelőtt kitessekkelték s így tulajdonképpen téged most csak utána küldtek a keresztapádnak a régi jó magyar szólás-morális szerint: eredj a keresztapáddhoz!

És teljesen igaza volt ennek a pártnak velem és veled szemben is. Aki valamely párthoz akar tartozni, annak első és fő kötelessége: a pártfegyelmet megtartása. Pláne ha az a párt nem az elveit, nem a programját akarja megvalósítani, (ezzel csak a választók hiúságát szolgálja) hanem csak csillogni-villogni hanem legfőbb és leghőbb vágya és törekvése: kormányképesse lenni, kormányképesnek maradni.

Hirdetni odalenn az állami függetlenséget: behódolni odafenn teljesen a „G'sammt-Monarchie” mindennél szentebb érdekeinek; prédikálni odalenn önálló bankot, önálló vámterületet: megszavazni s beszolgáltatni odafenn a bank- és vámközösség meghosszabbítását; ígérni önálló hadsereget vagy legalább is magyar vezényszót a közös hadsereg magyar részében: megadni idefenn pénzt, vért, ujoncot minden feltétel nélkül; szidni odalenn a németet: emelni idefenn a kvótát s megadva mindent, amit csak az osztrák császár szeme-szája kíván; odalenn deklamálni sajtó-szabadságról, 48-as egyenlőségről: idefenn megvásárolni az elajásodott sajtót, elkobozni a renitenskedőket, kitiltani az állomásra azt a lapot, amelyik ben tárgyilagosságot van a nemzeti kormány ellen; hirdetni odalenn vallásszabadságot, felekezeti közti egyenlőséget, viszonyosságot:

Képeretkezési vállalata olajfestmények és aquarell fényképek bekerekeztetését izléses kivitelenben a legolcsóbb árban elvállalja.

odafenn csinálni vagy legalább is bűnös tétlenséggel nézni az internacionális klerikális sötét uralmának előtérbe tolakodását, a kath. népszövetséget, minden tisztességes államból kikergetett csuhás bandák tértoglalását, terjeszkedését; hirdetni, ordítani odalenn polgári egyenlőséget, testvériséget: idefenn gyilkos történeti a 48-as alkotások legszebbikébe a törvény előtti egyenlőségbe és polgári egyenjogúságba s megcsinálni a világ legelvetemültebb s legbecstelenebb gazintézményét: a pluralitást: — adni odalenn a puritán demokráciát: reszketni idefenn az udvari — vagy belső titkos tanácsosságért, címért, rangért, kitüntetésért, a miket legtöbbször a bérence szolgáltnak s a hazaárulóknak szoktak odadobni és mind ezek mellett verni a mellünket, hogy „mi vagyunk az igazi függetlenségi és 48-as párt”: ez a hü párttag szolgálati pragmatikája.

Becsületérzés, józan ész, igaz hazafiság, aggodalom a nemzet jövőjéért, őszinteség, becsületes magyar nyíltság, szokimondás, jó izlés, önzetlenség — mind mellékes, sőt szükségtelen dolgok, fő: a párt-hűség!

Tökéletes igazuk volt ezeknek az uraknak, hogy téged kizártak. Ne busulj kedves keresztfiam: nem vagy egyedül. Nem te voltál az első s nem te leszel a legeslegutolsó. Tanulságul elmondhatod, hogy nem jó nagy urakkal egy tából cseresnyét enni. Pedig te nem ettél, máris elmartak a táll mellől. Csak hadd lakmározzanak a — kipukkanásig:

Hü elvtársad:

Benedek János,

igaz függetlenségi és 48-as elvű, tehát nem függ. és 48-as párti képviselő.

A Csokonai-kör Gyulay Pálhoz.

Az agg költő üdvözlése.

A debreczeni Csokonai kör szombaton tartott felolvasó ülését tudvalevőleg irodalmi vacsora követte, amelyen szebbnél-szebb felolvasások, művészibbnél-művészibb beszédek sorakoztak egymás mellé, méltó folytatásul a rendkívül magas színvonalu felolvasásokhoz. A fehér asztal melletti beszélőket majdnem mind fel kellene sorolnunk sikerült voltuknál fogva, de most utólag ez irodalmi összejegyzetnek csak legmeghatóbb mozzanatát említjük fel, Beöthy Zsoltnak mély érzésű megemlékezését az agg, 83 éves Gyulay Pálról, minden mai írónak és költőnek e nagy mesteréről, általában a ma élő magyarságnak egyik legnagyobb férfiaról.

A megindító beszéd hatása alatt a társaság távirattal üdvözölte a beteg fekvő költőt. A táviratnak ez volt a szövege:

Gyulay Pál

Budapest,

Sándor-u. 13.

A Csokonai-körnek Beöthy Zsolt és Kozma Andor tiszteletére összegyűlt tagjai, a márciusi nagy napokra és Petőfire való visszaemlékezés közben, hálás szeretettel üdvözlik az ősz költőt, a magyar irodalomtörténet nagy mesterét.

Géresi Kálmán, Kardos Albert,
elnök. titkár.

Gyulay Pál a következő távirattal válaszolt a kör üdvözlésére.

Géresi Kálmán

Debreczen.

Csokonai-kör megemlékezését szívvel köszöni

Gyulay Pál.

Az agg költő köszönő válasza vasárnap délelőtt érkezett meg és így még Debreczenben találta a Csokonai-kör kiváló vendégeit, Beöthy Zsoltot és Kozma Andort.

Fegyverkezés mindentelé.

Szerbia bujkál.

A második szerb válaszjegyzék.

A tegnapi és mai táviratok sem meg nem gyöngítik, sem meg nem erősítik a föltevést, hogy a háboru elkerülhetetlen. Az összes hírekben az szűrődik le konzekvencia gyanánt, hogy Szerbia és Oroszország csak taktikázik, huzavonja a dolgot, hogy időt nyerjen a készülődésre.

Ezt a föltevést igazolja Szerbia második válaszjegyzéke, mely szintén kibuvó és nem ad választ arra, hogy Szerbia lemond-e Boszniára vonatkozó követeléseiről. Ha Szerbia hozzá most, harmadszor intézendő jegyzékre sem felel nyíltan és kielégítően, úgy a háboru elkerülhetetlennek látszik.

Mai távirataink a következők:

A szkupstina titkos ülése.

Uszkub, márc. 14. A szerb szkupstina titkos üléseiről, melyek a múlt hó végén fejeztettek be, csak most tudnak meg közelebbi adatokat. A legérdekesebb az, hogy a szerb progagandának tevékenysége számára újabb tért nyitottak meg, mivel Balugdsics főkonzul és a képviselők Bosznia és Hercegovina „eladása” miatt a török kormányt megtámadták. Azt az óhaját fejezték ki, hogy Törökország adja el a szandzsákat Szerbiának, de mivel ez valószínűtlennek látszott, több képviselő azt az óhaját fejezte ki, hogy Szerbia jogáért a választókerületekben most kell hangulatot csinálni, hogy a szandzsák felé forduljanak, ha Boszniába nem engedik őket. Ebben van talán a jövő szerb politikának terve.

A szerb válaszjegyzék.

Belgrád, március 14. A szerb válaszjegyzéket holnap reggel Bécsben átnyújtják.

Belgrád, március 14. Mint megbízható forrásból jelentik, a szerb válasz, hivatkozással az e hó 10-iki körjegyzékre, konstatálja, hogy az Ausztria-Magyarországhoz való viszony normális. A kereskedelmi szerződésre vonatkozólag kijelenti, hogy azt Szerbia már a múlt évben törvényesen elintézte. Szerbia hajlandó annak érvényét ideiglenesen ez év végéig meghosszabbítani. — Ha azonban Ausztria és Magyarország parlamentjei a kereskedelmi szerződést elvetnék, a szerb kormány kéri a szerződésnek a két parlament által kifogásolt határozmányainak közlését, mert a szerb kormány csak ennek a közlésnek alapján volna abban a helyzetben, hogy elhatározhassa, vajjon új tárgyalásokba bocsátkozhatik-e.

Épület és diszmű üvegezési vállalatát ajánlja az építész és építető urak szives figyelmébe.

BLATTNER GYULA Debreczenben,
Megyeházával szemben.
Piacz-utca 69. sz. — Telefon szám 468. —

Mozgósítás.

Bécs, március 15. Az összes déli magyar hadtestek mozgósítási parancsot kaptak. Az itteni tartalékos tisztok bevásárolták felszereléseiket, sokan eladták már a butoraikat is, vagy beraktározták, sőt már olyan intézetek tisztviselői, akik eddig tekintettel voltak, behívót kaptak Mosztárba. Az általános hangulat az, hogy ha váratlanul kedvező fordulat nem áll be, még a héten megtörténik a hadüzenet.

Törökország semleges lesz.

Az „Ikdam“ az osztrák-magyar-szerb konfliktusról írja, kifejti, hogy Törökországnak teljesen semleges álláspontot kell elfoglalnia. Sem Ausztria-Magyarországnak, sem Szerbiának nincs joga, hogy Törökországnak leckét adjanak arról, vajjon teljesen vagy részlegesen engedje át a szerb hadianyagot. A „Yeni Gazetta“ támadja a kabinetet az engedély megadásáért és azt mondja, hogy ez a kölcsönös kereskedelmi szerződésbe ütközik. Török politikai körök nem tudják megérteni, hogyan adhatta meg a porta az engedélyt. A lap értesülése szerint az engedély nem 15, hanem, bár kisebb részletekben szállítandó 145 tonna dinamitra vonatkozik. Tekintetbe kell továbbá venni, hogy a porta a két szállítmányban foglalt fegyverek átvitelét is megengedte. A lap szerint Szerbia bizonyos ígéretekre támaszkodva Törökország részéről kártalanításra számít és pedig a Szandzsákban. Alig érthető, mily politikai befolyás következtében engedte át a porta a hadiszereket, amelyek könnyen a porta ellen lehetnek felhasználhatók. Tekintettel a Szerbia és Bulgária között folytatott közlekedési politikára, reméli a lap, hogy a porta a jövőben óvatosabb lesz a Balkánt illető politikai kérdésekben. Hírlik, hogy Törökország a török-szerb kereskedelmi szerződés alapján eltiltja a fegyverek és robbanóanyagok Szerbiába való átszállítását. Portakörök állítása szerint a belgrádi török követség utasítást kapott, hogy állapítsa meg, vajjon a dinamitot tényleg bányászati célokra használják-e fel. Hírlik, hogy a mai minisztertanács fog tanácskozni Szerbia magatartásáról, a háborús veszélyről és arról, hogy Törökországnak mily katonai intézkedéseket kell tennie.

Mozgalom a háboru ellen.

Belgrádból táviratozzák, a szerb szociálisták vasárnap délelőtt egy központi értekezleten elhatározták, hogy nagy agitációt fognak kifejteni avégből, hogy a jövő héten az összes szociálisták egész Szerbia területén gyűlésezzenek és tüntessenek egy esetleg kitörő háboru ellen.

György herceg csapatszerzése.

Belgrád, március 15. György herceg, trónörökös, legközelebb meg fogja tekinteni a Bosznia és Ó Szerbia határán koncentrált csapatokat. Zsifkovics hadügyminiszter helyeselte a trónörökösnek ezt az elhatározását, de Milovanovics külügyminiszter ellene volt.

Szerbia és Montenegro fegyverkeznek.

Cettinje, márc. 15. Montenegro lázasan fegyverkeznek Iskolák zárva vannak. Az egész férfi lakosságot a 16 éves

fiuktól kezdve, fegyverrel, lőszerrel látják el. A papok a szószékről hirdetik az ellenünk való háborut.

Belgrád, március 15. A fegyverkezés szakadatlanul folyik és a katonai körök szerint már be van fejezve. Azt a segítséget, melyet az orosz és egyéb önkéntesek nyújtanának, lefeljebb 5 ezer emberre lehet tenni. Sokkal veszedelmesebbek azonban a nagyszámu bandák, amelyeket Szerbia az utóbbi időben egész nyiltan látott el fegyverrel, de különösen bombával.

A francia külügyminiszter nyilatkozik.

A Leipziger Neuesten Nachrichtennek jelentik Párisból, hogy meginterjuválták Pichon francia külügyminisztert, vajjon igaz-e az, hogy a nagyhatalmak Bécsben közbe fognak lépni a válságos helyzet megoldása érdekében. A külügyminiszter megcáfolta ezt a híresztelést.

A második szerb jegyzék.

Fővárosi tudósítónk táviratozza: A Bud. Tud. távirati uton értesül, hogy Aehrenthal báró közös külügyminiszter ma délután 6 órakor megkapta a második szerb jegyzéket, amelynek politikai része nem kielégítő. Szerbia ugyanis nem nyilatkozik határozottan, hogy Boszniára vonatkozó politikájáról lemond. A mai jegyzékben is az a szándékosság látszik, hogy a kérdést nyitva tartásák. A monarchia és Szerbia álláspontja között az a különbség, hogy Ausztria-Magyarország tiszta képet akar teremteni, Szerbia pedig huzza-halasztja a kérdést, hogy később ismét felvethesse. Könnyen megítélhető — írja a Bud. Tud. — hogy melyik álláspont helyesebb és őszintébb.

Budapestről táviratozza tudósítónk: A mai nap eseménye, hogy Forgács gróf belgrádi követ ma Szerbia válaszával megérkezett Bécsbe. A választ ma este adta át Aehrenthal báró külügyminiszternek. A választ nem kielégítő, mert a politikai kérdés alól kibujt. Újabb intervenció válik szükségessé.

Bandaharcra készülnek.

Belgrádból táviratozzák: A banda-akció Zsifkovics hadügyminiszter terveiben nagy szerepet játszik. A helyzetet itt igen komoly színben látják. A polgári körök hangulata azonban éppenséggel nem lelkes. Ezek nem osztják a katona körök bizalmát. A kereskedők tele vannak aggodalommal. Sok család már is az ország belsejébe költözött.

Mulatság.**A „Petőfi-dalkör“ estélye.**

Ma este a Petőfi dalkör a Bika-disztermében ünnepi estélyt rendezett, fényes sikerrel. Az estélyt egy kabaré előzte meg, amelynek minden egyes számát lelkes tapsal fogadta a közönség. Veres Tóni nyitánya után Németh Károly hittanhangzó szavalt nagy hatással. Ezután a dalkör Huber: „Őseink emléke“ című dalát énekelte el kiváló sikerrel. Nagyon tetszetek a Sarkadi Nagy József hittanhangzó által előadott magyar dalok, amelyeket a közönség viharos tapsaira meg is kellett ismételnie. Ez után Békéssi Dezső szavalt nagy hatás mellett Végül a dalkör Szentirmai Elemér falusi nótái közül adott elő egy párat igen szépen.

A műsor végeztével vacsora, majd virradtig tartó tánc következett, melyen mindvégig kitünő hangulat uralkodott.

A jelenvolt hölgyek névsora a következő:

Urasszonyok: Nagy Lajosné, Tóth Mihályné, Bőr Ferencné, Kovács Zsuzsika, Kovács Bálintné, Király Istvánné, Bihariné, Bócsi Sándorné, Bartus Lajosné, Vas Mihályné, Tarsai Györgyné, Hatvani Józsefné, Vértesi Istvánné, Vallner Károlyné, Varga Lajcsné, Staup Imréné, Sulcz Gusztávné, Urbán Ágostonné, Darvas Béláné, Farkas Antalné, Nagy Vilmosné, Kőkert Gusztávné, Czeglédi Józsefné, Bakti Istvánné, Szabóné, Szabó Jánosné, Vilarius Sándorné, Balogh Antalné, Dinyés Gyuláné, Dániel Jánosné, Serdült Józsefné, Simai Gyuláné, Gombácsi Sándorné, Aranyos Sándorné, Almádi Zsigmondné, Krausz Károlyné, Horváth Gyuláné, Pásti Ferencné, Vég Sándorné, Borsos Józsefné, Grünfeld Dávidné, Szatmári Gáborné, Balogh Imréné, Kosár Imréné, Szőlősi Dánielné, Lapagi Istvánné, Burai Istvánné, Viktor Józsefné, Németné, Csanak Józsefné, Csanak Jánosné, Megyesi Sándorné, Sinai Imréné, Békéssy Sándorné, Hegedüs Károlyné, Bordon Demeterné, Lekner Károlyné, Halász Józsefné, Komlóssy Arthurné, Berger Józsefné, Ulman Károlyné, Hok Gyuláné, Orosz Endréné, Précz Mártonné, Nagy Sándorné, Nagy Bálintné, özv. Palajti Imréné, Iklody Jánosné, Kozma Józsefné, özv. Várady Józsefné.

Urleányok: Tóth Sósika, Király Juliska, Király Margitka, Bőr Erzsike, Kovács nővérek, Bócsi nővérek, Kovács Rózsika, Komlóssy Margit, Bélteki Mariska, alein Erzsike, Dulházi Irén, Zatureczki Malvin, Szabó Margit, Bugya Irénke, Ferderber Irma, Solymosy Ilona, Csató nővérek, Simon Anna, Turpau Margit, Farkas Rózsika, Czeglédi Teruska, Bakti Bözsike, Szijártó Eszti. Boruzs Ilonka Szabó Eszti, Almadi Ilona, Tarsai Rózsika, Nappendruk Mariska, Szőlőssy Ida, Márta Margit, Hajdu Emma, Karácsony Mariska, Varga Zilta, Császár Janka, Runyay Mariska Csató nővérek, Nagy Ida, Mester Mariska, Papp Mariska, Szabó Idéska, Serdült Erzsike, Pajtás Mariska, Arán Irénke, Gombácsi Margit, Horváth Erzsike, Pásti Mariska, Szendr Rózsika (B.-ujfalu) Borsos Erzsike, Grünfeld Szeréna, Engi Margit, Engi Ilonka, Kürti Etelka (Tapolca) Szathmári nővérek, Csati Juliska, Szóke Juliska, Szilágyi Juliska, Szöllőssy Katica, Hika Irénke, Kopányi Erzsike, Buray nővérek, Viktor Irma, Németh nővérek, Pásti Mariska, Szűcs Eduska, Tóth Juliska, Csanak Mariska. Várady nővérek, Biró Eta, Békéssy Mariska, Skornyák nővérek, Bordon nővérek, Lechnel nővérek, Halász nővérek, Berger Matild, Ullmann Margit, Biró Erzsike, Hock Vilma, Orosz nővérek, Nagy Piroska Palajti Juliska, Farkas Mariska, Komlóssy Rózsika.

— **Gazdász táncestély.** A gazd. akadémia Sportegylete e hó 20-án, szombaton tartja a „Royal“ disztermében táncestélyét, mely ugy Debrecenben, mint a vidéki közönség körében élénk érdeklődést keltett s mely annál is inkább méltó lesz a régi híres gazdászbalokhoz, mivel a debreceni urleányok s a pallagi gazdászok bemutatják a szép régi magyar táncot, a palotást, melynek betanítása Percel Carola, ismert táncművésznőnek érdeme. A táncestélyre a meghívók már szétküldettek s akik tévedésből illet nem kaptak, de igényt tartanak rá, sziveskedjenek a rendező bizottságot tudósítani. Jegyek március 18-ig Aczél Henrik könyvkereskedésében — a meghívó előmutatására — válthatók. Ugyanaznap lesz a Royal disztermében a „Gazdász birkozó verseny“ megtartva, melyben az 1909. évi gazdász bajnokság kerül döntésre, melyre az összes gazd. akadémiairól érkezett be nagyszámu nevezés. A verseny kezdete d. e. 9 órakor lesz.

Gyapjuszövetek

árait a kedvező áralakulása folytán márczius 1-től kezdődőleg az árak 10%-kal leszállítottam.

Weisz Adolf

:: posztó kereskedő ::
Debrecen, Rössuth-u. 1.
Szigoruan szabott árak..

Gyilkos és öngyilkos anya.

A bünbeesett leány tragédiája

Véres dráma az ötödik emeleten.

Megrázó tragédia játszódott le ma a hajnali órákban a Royal-szállodában. Oly megrázó esemény ez, amilyent csak az élet tud produkálni. Részletei iszonyúak; indító okai szivettépők. Egy jó módban nevelkedett leány akinek szülei elszegényedtek és a felesleges lakást ötödemeleti kis szállodaszobával cserélték fel, elbukott. Buktásának következményei voltak, de a szegényt nem tudta túlélni. Leugrott az ötödik emeletről s halálukkal vitték a kórházba, ahol nemsokára megváltotta a halál szegényétől és szenvedéseitől.

A megrázó eseményről fővárosi tudósítónk a következőket táviratozza:

Már több mint két év óta lakik a Royal-szállodában Weingruber Mihály úgynök a feleségével és felnőtt leányával.

Weingruber, amikor üzletét fel kellett adnia, hogy a hitelezők folytonos zaklatásától megmeneküljön, szállodába költözött. Az V. emeleten laktak, az 540. számú szobában. A sendes és pontosan fizető bérlők voltak mindig.

Weingruberéknak volt egy 19 éves leányuk, *Antónia*. A szerencsétlen teremtésnek viszonya volt valakivel, mely viszony nem maradt következmények nélkül.

Ki volt a csábító, nem tudják a szülők és nem sejtik a szállodában sem.

A leány áldott áldott állapotba jutott, de állapotát annyira el tudta titkolni, hogy szülei — úgy mondják ők — nem vettek észre semmit.

Szombaton délután Antonia nagyon rosszul volt. Göresökről panaszkodott. Apja orvosért ment és elhozta dr. Szilágyit. A leány nem engedte magát megvizsgálni; az orvos fájdalomcsillapítót rendelt. Az apának, aki a kijáratig kísérte, ezt mondta:

— Nem tudom megállapítani a baját megvizsgálás nélkül. Nincs a leánynak valakivel viszonya?

— Hogyan, doktor ur, ön azt hiszi...
— Azt hiszem, hogy a leány áldott állapotban, sőt nagyon előrehaladott állapotban volt.

Ezzel az orvos eltávozott. Hogy azután mi történt a 540-es számú szobában az mélységes titok. De úgy látszik, heves jelenetek folytak le a szülők és a leány között.

Ejjel három órakor Antonia felkelt és kiment. Apja fölébredt és várta, hogy visszajöjjön. Sokáig kellett várnia. Nyugtalan lett és a leány után ment. Nem találta. Szólt a szálloda szolgálatot teljesítő személyzetének és együtt keresték Antóniát. Egy félreeső helyen vértócsát találtak. A vérnyomok hátrafelé vezettek a világító udvarba. A mélységből nyöszörgés hallatszott fel.

Lent, a második emeletet üvegtető zárja el a felső emeletektől. Ezen az üvegtetőn feküdt Weingruber Antonia összezuzott tagokkal. Még élt, amikor megtalálták.

Megjelentették a történeteket a szállodában tartózkodó detektivnek, ez telefonon értesítette a mentőket és a rendőrségi központot. Orvos is volt azonnal kéznél. Ez megállapította, hogy a leány szült és szülés után ugrott le az ötödik emeletről.

Megérkeztek a mentők is és a halálukkal leányt beszállították a Rókus-kórházba, ahol kevéssel később meghalt, anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna.

A rendőrségről dr. Dóra István rendőrfogalmazó és dr. Kovács Nagy Lajos rend-

őrorvos mentek a helyszínre. Keresték Antonia újszülött gyermekét, de nem találták. A sötétben a keresés lehetetlen volt, reggelre hagyták.

Reggelre azután megtalálták az újszülött leánygyermek holttestét, a szomszédos ház tetején. Az orvosok véleménye szerint a gyermek élve született, az anyja azután dobta ki az illemhely ablakából a szomszédos ház tetejére. És ugyancsak az orvosok véleménye szerint a kis áldozat nem az esés következtében halt meg, hanem reggelre megfagyott.

Csávolszky Lajos meghalt.

Fővárosi tudósítónk táviratozza: Csávolszky Lajos tegnapelőtt meghalt Budapesten. Valaha nagy befolyású, nagy szerepet játszó és dúsgazdag ember volt.

Erős, köpcös alakját jól ismerték Budapesten. Szereplésének fénykora a nyolcvanas és kilencvenes évekre esett. Házai, palotái voltak akkor Budapesten, négyesfogát minden gyerek ismerte.

Bárha mint képviselőnek igen nagy befolyása volt, ritkán szólalt föl a Házban. Politikai harcain lapjában, az *Egyetértés*-ben vivta meg.

Vállalkozásaiban azonban nem ismert határt és így egyszer, mikor elfordult tőle a szerencse, egész ekzisztenciája összeomlott. Mindenét elvesztette, csak a mandátuma maradt meg.

A Tisza István ellen folytatott obstrukcióban élénk részt vett és ugyszólván utolsó lehelletéig hirdette a negyvennyolcas elveket. Amikor nem jutott be a Házba, röpiratokban hirdette kuruc gondolatait.

Az utóbbi időben teljesen vis zavonultan élt, különösen neje halála óta.

Sok ellenséget szerzett magának pályafutása alatt, de sok barátot is. Barátai tisztelték benne a teremtő és szervező zsenit, a makacs kitartását és a meg nem alkuvó természetét. Akik pedig egészen közelében éltek gyöngéd és hálás szívét is megtanulták ismerni. Csávolszkyt tegnap temették el óriási részvét mellett. Sirjánál *Gelléri Mór* beszélt.

Színház és Művészet.

Műsor.

Kedd Két pisztoly népszinmű. (C) bérletben.

Szerda Rigoletto opera. (A) bérlet. Csütörtök Rezervisták énekes bohózat. (B) bérlet.

Péntek Erdészleány operette. (C) bérletben.

Szombat Erdészleány operette. (A) bérletben.

Vasárnap dulután Nagymama operett. Vasárnap este Erdészleány operette.

A király házasodik. Diszelőadásnak volt hirdetve a ma esti előadás, különös tekintettel a március 15-ére. Ez nem volt odatéve a színlapra, de ugynevezett „magától értetődik” volt. Két szép szavaltat előzte meg a vigjátékot. *Bátori Maresa* és *Gazdy Aranka* szavaltak frappáns sikerrel. Ami az előadást illeti, azt nagyon rontotta a rossz rendezés, ami az ismert és megunt tablókban fejtelten szaladgálásokban nyilvánult meg. Tekintsünk el mindezekről. De ha eltekintünk is ezektől, engedelmet kérünk, ne menjen ki mindenki azon az ajtón, amelyet kulccsal bezárnak és az egyik szereplő az övébe rejt, épen azért, hogy senki azon az ajtón be ne jöhessen.

Ami a szereplőket illeti, *Zilahyt* kell elsősorban említenünk, akinek aranyos, művészi, kedves Kopjai Imréje elragadó volt. *Hahnel Aranka*, *Terneyi Jók* voltak. A vigjáték egyik nagyobb szerepét egy kardalós játszotta. Hogy miért ő, azt csak a direktió tudja, amely valóságos rekordot ér el abban, hogy jó helyre, az arra való színészeknek ne osszon ki egyetlen egy szerepet sem. (Lais.)

HIREK.

— **A főrendiház értekezlete.** Budapestről táviratozza tudósítónk: A főrendiház szerdán délután 5 órakor értekezletet tart, melyen a főrendiház értekezletei felől fog tanácskozni.

— **A gazdasági intéző bizottság ülése.** A város gazdasági intéző bizottsága tegnap, vasárnap délelőtt 10 órakor Király Gyula tanácsnok elnöklete alatt ülést tartott, melyen a bizottság tagjai nagy számban jelentek meg. A bizottság elhatározta, hogy a juh kihajtás megkezdését e hó 18 tól kezdve megengedi s a cédulákat már 16-án kiadják a számvéviségnél. A cédulák kiváltását kötelezővé teszik s aki nem váltja ki, annak a juhait a mátai biztos nem fogja felfogadni.

— **Nagy katasztrófa Szolnokon.** Szolnokról táviratozzák: A Tiszán megindult óriási jégtorlás ma nagy katasztrófát idézett elő Szolnokon. A jégtorlás ugyanis a *szolnoki nagy fahidat elsodorta*, Éppen a pillérek megerősítésén dolgoztak, amikor a szerencsétlenség történt. A 194 méter hosszú fahidból az ár 78 métert mindenestől elsodort. A hidon szerencsére nem volt kocsiforgalom és így nem történt nagyobb katasztrófa. Emberéletben nem esett kár. Az államépítészeti hivatal intézkedett, hogy a két part közt a forgalmat két komp bonyolítsa le.

— **Elhunyt debreczeni főerdész.** Tegnap a fővárosban elhunyt *Jékei Balogh Sándor* a halápi erdőréz köztisztviselő és közszeretben állott főerdész. Jékei Balogh súlyos betegsége gyógykezelése miatt tartózkodott Budapesten, ahonnan most, hogy kiszervezett — családjá hazaszállította és itthon fogja eltemettetni. A gyászestéről családja és hozzátartozói a következő gyászjelentést adták ki: Mély fájdalommal jelentjük Jékei Balogh Sándornak, Debreczen sz. kir. városa halápi főerdésznek, élete negyvennegyedik, boldog házassága tizenhatodik évében, hosszas szenvedés után, Budapesten 1909. évi március hó 14-én reggel bekövetkezett gyászos elhunytát. Hazaszállított drága halottunk kihűlt tetemeit, az államvasutak debreczeni pályaudvaránál, március hó 16-án, kedden délután 3 órakor, református anyaszentegyházunk szertartása szerint tartandó gyászistentisztelet után, a Hatvan-utcai temetőben helyezik végső nyugalomra. — Kelt Debreczenben, 1909. évi március hó tizenötödikén. Bánatos özvegye: Jékei Balogh Sándorné, Csáky Ilona. Gyermekei: Sándor, Ilona Béla és Ádám. Testvérei: dr. Tomm Béláné, jékei Balogh Antónia, jékei Balogh Zsigmond, Tőkés Endréné, jékei Balogh Vilma, dr. Szücs Bálintné, jékei Balogh Juliánna, jékei Balogh Lajos, Péter Lajosné, jékei Balogh Ilona családjukkal együtt. Nagynénje: özvegy Haustein Nándorné, jékei Balogh Eszter. Sógorai és sógornói: Csáky János, Csáky Béla, dr. Tomm Béla, Tőkés Endre, dr. Szücs Bálint, Péter Lajos, dr. Nagy Gáborné, Csáky Erzsébet, Moócz Andrásné, Csáky Katalin, Sass Béláné, Csáky Mariska, Tóth Béláné, Csáky Gizella, Tarpay Béláné, Csáky Margit, Ba-

Megnyilt LENGYEL SAMU kalap, fehérnemű és uridivat üzlete
Piac-u. 43. A Dreher söröcsar. mellett

1909/1 1-2. old.
Viepesutobol

logh Zsigmondné, Békéssy Róza, Balogh Lajosné, Mathékovics Kornélia családjukkal együtt.

— **A debreceni munkás gimnázium.** tizenkettedik előadását március 16-án este 9 órakor tartja meg a bábaképzőintézet előadó termében. Az előadás tárgya: *Az Alduna*, 53 vetített képpel. Előadó: *Szaó Márton* dr. ref. főisk. tanár. A legközelebbi előadás esütörtökön lesz, amikor ismét történeti előadások következnek, ezeket *Zalai János* dr. főreáliskolai tanár folytatja tovább.

— **A magántisztviselők és kereskedő ifjak kabaré délutánja.** A Magántisztviselők és kereskedőifjak társasága, amely még csak a napokban alakult meg, vasárnap délután kabaré előadást rendezett fényes erkölcsi és anyagi sikerrel. A műsort Magyar Imre zenekara nyitotta meg, mely után *Fényes Jenő* egy pár hangulatos költeményét olvasta fel általános tetszést keltve. Jót mulatott a közönség *Herman Nándor* kabaré dalain, melyeket igen ügyesen adott elő. Ezután *Grünberger Erzsike*, akit gyönyörű hangja határozottan az énekesnői pályára predesztinál, — a Zsidónő operából énekelt egy részletet, amelyet a közönség viharos tapsal fogadott. Nagyon tetszettek *Gál Zoltán* dr. a kitűnő fiatal debreceni költő finom humoru „Modern versei”, amelyekkel állandóan derült hangulatban tartotta a közönséget. Ezután a kis *Magyar Imre* zeneszáma következett, aki érzéssel, művésziességgel játszotta el a Lavotta gyönyörű kesergőjét. Nagy tetszést aratott a kis csodagyerekek, *Rónai Nándika* is, aki meglepő bátorsággal és igen ügyesen szavalta el a „Husár a Menyországban” című költeményét. Nagyon szép volt a *Szilas Hugó* szavalata is, aki a *Petőfi* legendája című ódát szavalta el nagy hatással. *Rósenberg Zsófia* és *Rózsa Irénke* egy igen szép bonyák táncot lejtettek el könnyeden és meglepő biztonsággal, amelyet a közönség viharos tapsára meg is kellett ismételniük. *Lozonczy Arthur* ügyesen szavalta el egy részletet a „Nagyidai cigányok”-ból. A konferenciáé tisztjét *Jakobovics Imre* töltötte be igen ötletesen. Ő is sok tapsot kapott.

— **Az őszi vásár elhalasztása.** A kereskedelmi és iparkamara átiratot intézett a városhoz az országos vásárok elhalasztása ügyében. A gazdasági intéző-bizottság vasárnap tartott ülésén úgy határozott, hogy a Dénes-napi őszi vásárt, mely október hó 9-re esik, két héttel elhalasztja. A többi vásárt a rendes időben tartják meg.

— **Az altisztikör hazafias ünnepe.** A Máv. altisztikör március idusát lelkes hangulatban ünnepelte meg régi szokásához híven ma este. A tagok sorából való szereplők szép szavakkal, zeneszámokkal emelték még inkább a hazafias hangulatot. A műsor után reggelig tartó tánc következett.

— **A zenede matinéje.** A zenede középosztályu növendékei nagy érdeklődő közönség jelenlétében vasárnap délelőtt mutatták be tanulásuknak szép eredményeit. Azon a fokon, melyen középső osztályok állanak, már inkább különbséget tehetünk játék s játék között, mint az alacsonyabb osztályokban. A zenei készség itt már jobban kifejezésre juthat s örömmel regisztrálhatjuk azokat a szép előadásokat, melyeket hallhattunk. Fényes Nelli Bach klasszikus szépségű Tavaszi ékredését adta elő meglepő technikával s talentumos valóban szép játékkal. Szentgyörgyi Ilona ügyes színező előadása, Auszertlitz Margit kifogástalan Bethoven interpretációja, Fejes István biztos gordonkajátéka, Dömsdy Mariska ügyes zongoraszáma egyaránt sok tapsot érdemelték s kaptak is. Bardóczy Magda, Bárdos Gizella, Somogyi Etel, Fekete Gizella, Szutor Izabella, Czeglédy Irén, Horváth Magda s a Füredi testvérek szép sikerrel

szerepeltek. Elénk tetszésre talált Brück Gyula Szerenádjának két zongorán való előadása. Leitner Paula, Keszler Piroska Karászy Margit s Ernst Mártha fegyelmezett összjátékban domborították ki a darab szépségeit.

— **A kereskedő ifjak estélye.** A kereskedő ifjak társulata ma este a Royalban igen szép ünnepély keretében áldozott a márciusi idők emlékének. Polgár Dániel dr. szép megnyitóbeszéde és a dalkör által előadott Hymnusz után Jászi Viktor dr. akadémiai igazgató tartott mély szántású ünnepi beszédet. Ezután Balla Bertalan szavalta igen szépen K. Tóth Kálmán Márciusi álomkép című pompás versét. Szép volt a dalkör által hatásosan előadott Kossuth dala, melyet Masáth Ferenc sikerült szavalata követett. Az estély a dalkör kitűnően előadott szózatával ért véget.

— **Halálos végű verekedés.** Még a múlt karácsonykor történt, hogy Kozma Ferenc szoboszlói szíjgyártót összeszóllalkozásból kifolyólag Balla Mihály és társai ittas állapotban úgy elverték, hogy a szerencsétlen ember koponyarepedést szenvedett. Azóta családja körében ápolták, de állapota folyton súlyosbodott, úgy, hogy családja kénytelen volt a kórházba bezállítani. Kozmát azonban már a leggondosabb ápolással sem lehetett megmenteni. Sebe annyira elmérgesedett, hogy ennek következtében a fejére is teljesen lehámlott fejről és a mai nap folyamán rettenetes kínok között meghalt.

— **Baleset a pályaudvaron.** Súlyos szerencsétlenség érte a pályaudvaron tegnap Barkó János 34 éves kocsifékezőt. Tolatás közben balkarja és válla az ütközők közé került, aminek következtében oly súlyos sérülést szenvedett, hogy be kellett szállítani a kórházba.

— **Öngyilkosság a szegényházban.** Tegnap délután a városi szegényházban egy szerencsétlen félkegyelmű ember, Molnár Ferenc öngyilkosságot követett el. Valami miatt összeveszett a társaival s társai bosszantásait annyira szívére vette, hogy valahonnan egy beretvát kerített és azzal elmetesztette a nyakát. Az öngyilkosságot csakhamar észrevették az ápolók és nyomban a mentőkért telefonáltak, akik beszállították a kórházba a nagy vérvesztés miatt eszméletlen embert. Állapota nagyon súlyos.

— **Szerencsétlenség a vágóhídon.** Ma délután súlyos baleset érte *Bartha Károly* vágóhídi mészáros legényt. Munkaközben jobb karja véletlenül a bárd alá került és a főüterek t az éles szérszám átvágta. Bartha tömredék vérvesztés miatt elvesztette az eszméletét s ily állapotban szállították a mentők a kórházba, ahol nem sokat bíznak felgyógyulásában.

— **Hajsza a zsebmetsző után.** Fülöp Sámuel Sándor hírhedt zsebmetsző tegnap Novák Mihályné bekecstelepi lakos pénztárcáját ellopta 17 korona tartalmával együtt. Szerencsére a lopást nyomban észrevette a szegény asszony és jajveszékelésére a körülötte állók utána vetették magukat a zsebmetszőnek, akit hosszas hajsza után sikerült is elcsipniük. A rendőrség megindította az eljárást a notórius zsebmetsző ellen.

— **Tisztító kálapos műhelyemben** mindenem kemény, vagy puha es cinder kálapok tisztítását előnyösen eszközölhetem. Belicay Lejos kálapos, Piac utca 34. szám alatt a posta mellett.

— **Olcsó és előnyös feltételek mellett** törleszthető kölcsönöket folyósít a „Kereskedők és Iparosok Hitelszövetkezete (Csapó-u. 1)

— **60.000 darab külföldi bélyeg** ritkaság érkezett a Harmathy antiquariumába Fűvészkert-u. 14. kaphatók fél és negyedáron.

— **Harmathy antiquarium** Fűvészkert u'ca 14. Disművek, regények, zeneművek, s bármily könyvek potom áron kaphatók. Könyvtáraknak külön ajánlat, árlap ingyen.

— **Hol lehet jól étkezni? A Royal** éttermében. Elfogad havi étkezésre 2 korona couvert table hote 5 fogással. Kitűnő villásreggeli, Dreher korona sör. Bankettek, lakodalmakra és bálókra, kabarékra a termeket jutányos árban. Tisztelettel Hauer Bertalan, tulajdonos.

1909. évi március hó 18-án
Csütörtökön este 8 órakor az „Arany Bika” disztermében

Székely Társaság hangversenye

Márkusné Szoyer Ilonka
a m. kir. operabáz művésznője.

Fráter Loránd
dalköltő és

Dienzl Oszkár
zongoraművész közreműködésével.

Jegyek kaphatók a következő helysarak mellett Pánoly 20 kor. I. rendű ülőhely 1-5 sor 5 kor. II. rendű ülőhely 6-8 sor 4 kor, III. rendű ülőhely 9-10 sor 3 kor. Állóhely 2 kor. Csáthy Ferencz könyv és zenemű kereskedésében Debreczen, II. Egyháztér 2.

Nagy alkalmi vásár
bezárólag f. hó 31-ig

a kék csillag-nál.

Kész blousok	85 kr. feljebb
„ barhet aljak	1.30
„ szövet	2.40
„ barnet alsó szok.	1.10
„	bugy. 95

Azonkívül itt fel nem sorolt áruk nagy választékban igen olcsó árban szereshető be. Gyászruhákat 6 óra alatt készítek. Mérték szerinti megrendelést gyorsan és pontosan teljesítek. Szíves pártfogását kérem a n. é. vevőközönségnek.

Tisztelettel
Ferenczy József.
Kossuth-utca 17. Simonffy ház.

Rinél rendeztessük be lakásunkba villanyvilágítást?

Földvári L.

első debreczeni elektrotechnikai gyár és villamos szerelési vállalatánál

Kossuth-utca I. sz.

Telefon 168. szám.
Költségvetések díjtalanul.

Lányok, lányok, lányok,

de nem a faluba, hanem **Neumann Testvérek** cégéhez a Tisza palotában, ahol a közelgő tavaszi idényre már rengeteg szebbnél szebb fél és magas cipők vannak felhalmozva s 3 frttól kezdve valódi Chevreaux faszegecs talpu s bőrsarku félcipők kaphatók.

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér, a legkisebb hirdetés 40 fillér.

Vastag betűkből szedett minden szó 8 fill. Apró hirdetések előre fizetendők. Vidéki tudakozódnál tessék választélyeget csatolni.

Egy ötven koronás tulla óra, a mezőren-
dőr kaptárságtól a városi bérházig el-
vesztett; A megtaláló a II-ik kerületi ka-
pitányságná illő jutalomban részesül.

Köser vendéglős kerestetik fürdő helyre.
Czím a kiadóhivatalban.

Harmatby antiquarium fűvészkert-u. 14. Disz-
művek, regények, zeneművek, s bármily
könyvek potom áron kaphatók. Könyvtá-
raknak külön ajánlat, árlap ingyen.

Pliszerozás, gouverirozás, mindennemű lera-
kotti szoknyák készülnek Iklódy Jánosné
gouverirozó intézetében Csapó-u. 63.

Hajduböszörményben a Piaczhoz közel eső
Hold-utcán nagy telekkel bíró két külön
ház, az istola-ucán szintén nagy telek-
kel bíró ház, a böszörményi Vénkertben
3 darab házhelyek alkalmas, most még
gyümölcsös kert, és a böszörményi réten
tanya épületekkel ellátott 16 és fél köb-
lős szántó és kaszáló föld örökösön eladó
vagy haszonbérbe kiadó. Értekezhetni
Debreczenben Varga-u. 43. sz. alatt.

Száraz vágott tűzifa 100 kilogramonként 1 frt.
20 kr. **Vadásznál** Varga-utca 35. Telefon 488

Eladó földbirtok. Debreczen határában a va-
roshoz 5 kilométer távolságban az Ujföl-
dön a Monostorpályi útfélen 75 hold föld
parcellázva, avagy egészben azonnal el-
adó. Értekezhetni József kir. h. utca 22
szám alatt.

MADÁR KEDVELŐKNEK. Egy amateur
teljes berendezésű tenyésztő és szek-
rény kalitkái olcsón eladók.

Könyvelést keresek a reggeli órákra lehetőleg
szabó üzletben cím a kiadóban.

A Piaczhoz közel egy jó forgalmu teljesen
berendezett mézársték május 1-től kiadó.
Czím Miklós-u. 10 sz. alatt a háziurnál.

Magán-detektiv Debreczen, Iskola-utca
4. elintézi a legkénye-
sebb családi ügyeket, nyomozásokat, meg-
figyeléseket a legnagyobb titoktartás
mellett. **Krámer József.**

Hat szobás lakás Egyháztér 13 sz. alatt
továbbá 2 butorozott szoba kiadó.

Egy fiatal rőtös segéd azonnal felvétetik cím
a kiadóhivatalban

Faszeges munkások állandóan felvételnek,
ugyanott tanuló kerestetik. Czipő-gyár
Csapó-utca.

Egy jó karban levő hangverseny zongora
olcsón eladó Jókai utca 5. sz.

Pavlovits és Szilágyi

műépítész és építő mesterek építési vállalata

Debreczen, Piacz-u. 42. (Lamrecht-palota.)

Épületek tervezése, modern beosztás,
művészi kiképzéssel Épületek felépítése
szakszerű kivitelben. Lakásberendezé-
sek tervezése. Telkek és épületek ér-
tékesítése. Ingatlanok becslése és mű-
szaki ügyekben tanácsok. — Telefon 667.

Figyelem!

Valódi **szegedi édes nemes és
rózsapaprika** különlegességeimet aján-
lom a mélyen tisztelt háziasszonyok,
vendéglősök és hentes urak figyelmébe.
E adás postacsomagoként és nagy
mennyiségben is. Ugyanott olcsó bevá-
sárlási forrás mindennemű fűszerárakban
Tessék bizalommal próbarendelést
csinálni.

Lindenfeld J. Jenő

fűszer és gyarmatáru nagykereskedésében
Rózsater 2. Pénzügyi palota.

Hatóságilag engedélyezett

végeladás az Ernyőgyárban.

Az üzlet teljes felosztása miatt
mélyen leszállított árak

MERKLER SOMA,
DEBRECZEN, Piacz-utca 28. szám.

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplombazár

Menyasszonyi kelengye.

Vászon, kész fehérnemű.

Női divatárak.

:: Külön szényegosztály. ::

Óriási választék!

Van szerencsénk a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy e hó 18-tól kezdő-
dőleg hat heti időtartamra egy 20 fokos barna idénysört

Dréher-féle Szent-János sör

elnevezés alatt hozunk forgalomba. Ezen sör a bajor sörök módjára és azok mi-
nőségének megfelelőleg van főzve.

Debreczenben kimérve kapható a következő urak helyiségeiben:

Hauer Bertalan „Royal” szálló

Ottó Sándor „Vasuti” vendéglő

Márkus Jenő „Dréher”-féle sörcsarnok

Rosenberg Adolf és fia „Frohner” szálloda

Ugyanezen sor hordónként és üvegezve ottani tőraktárban **Aron Miksa**
urnál kapható. Teljes tisztelettel

Dreher Antal serfőzdei részvény-társaság.

MEGHÍVÁS.

A DEBRECZENI IPAR- ÉS KERESKEDELMI BANK

1909 márczius hó 31-én délután 4 órakor saját helyiségében (Iparbank udvar)

rendkívüli közgyűlést tart,

melyre a részvényesek tisztelettel meghívotnak azon figyelemmel, hogy az alapszabályok 22. §-a szerint
részvényeiket vagy intézetünk pénztáránál vagy a következő intézeteknél Budapest-n: a Pesti magyar Ke-
reskedelmi banknál, Bécsben: az Anglo-Osterreichische banknál, Wien 5 nappal a közgyűlés előtt le kell
tenniük.

Társaságunk:

1. Az alapszabályok módosítása.
2. Sorrend szerint kilépő 5 régi és esetleg a mindezeig betöltetlen egy új igazgatósági tag helyé-
nek a módosított alapszabályok rendelkezéseinek megfelelően választás útján való betöltése.
3. Egy üresedésben levő és az esetleg megüresedő felügyelő bizottsági tag helyének betöltése.

Az igazgatóság.

Legjobb a Békési Róza „Csont” szappana.

Körutamból hazaérkezve ismét meg-
kezdem működésem, ez utamon bővitve
ismeretem a legújabb modern szabászat,
izléses kivitelben bármily irányban, szo-
lid árak mellett, úgy, hogy bárki is nagy
megtakarítást érhet el ez által szép forma
és jó munka tekintetében. Kérem ezért
részemre továbbra is a szives pártfogást
és megrendelést mielőbb, hogy a már
eddig is nagyszámu rendelésnek eleget
tehessek.

Antal Vincze,

férfi szabó és szabászati oktató
üzletv.

Május hólg Kazinczy-utca 12. sz.

Vigyázz! Kékre festett kirakat. Vigyázz! a nagy alkalmi vásár!

Megérkezett a tavaszi idényre minden
a mi legszebb, legelegánsabb, úgy szö-
vetekben mint selymekben.

Óriási választék a legutolsó divat
szerinti Costüm, Blouse és pongyola
kelmékben. Gyönyörű mosó Francia
gyapju delaineekben.

Valódi angol Zephirek és ruha vász-
nak, kretonok batiztok. Arany és gumi
öv különlegességek. Gyönyörű ajour és
sima női harisnyák, elegáns remek csipke
és selyem blousok, férfi és női fehérne-
mők, gyermek harisnyák, selyem szinó-
rok és sujtások minden színben. Szőnye-
gek csipke és szövet függönyök, ágy garni-
tourák, mindenféle divat czikkek, Saját
készítésű paplanok, valódi lenvásznak és
madepolai Shiffonok minden czik meg-
lepő olcsó árban szerezhető be.

Molnár V. J. és Társa fiókja

Kossuth és Batthány-u. sarok szin-
házzal szemben.

1909/1 1-2 old.
Viepesutobol

**Nagyon szép barna és fekete fél és egész czipők érkeztek
és mesés olcsón árusítatnak**

G I Ü C K E D E

czipő üzletében

Debreczen, Piacz- és Kossuth-utca sarkán. Kistemplommal szemben. Telefon 602. szám.

Lukács Vilmos és Testvére
cement-, csatornázási-, tetőfedési- és aszfalt vállalata
Debreczen Hatvan-utca 5. szám.

ÉRTESÍTÉS.

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy az Eternit mű-
vekkel összeköttetésünket megszüntettük, helyette azonban egy az
Eternit-palával minőségre nézve teljesen egyenértékű magyar gyártmányu

szab. asbest cement palát

hoztunk forgalomba és ezen szab. Asbest Cement palának egyedüli
eladási jogát Hajdu, Bihar és Szabolcs megyére megszereztük.
Hivatkozva eddigi működésünkre, azon reményünknek adunk ki-
fejezést, hogy t. vevőink mint eddig, ezután is ki fognak ben-
nünket tüntetni nagybecsü bizalmukkal.

Van szerencsénk ez alkalommal szives figyelmüket egyéb czik-
keinkre is felhívni, u. m.: Beacsiai portland és Román cement,
gipsz, elszigetelő lemez, valódi aszfalt lemez. — Beton és terazzo
— munkák. Saját gyártmányu beton csövek és cement lapok. —

Teljes tisztelettel

Lukács Vilmos és Testvére, Hatvan-utca 5. sz. Telefon 308.

Kovács Gyula és Társa női és gyermek felöltők divatterme
Debreczen, Főtér 55. sz.
(Hungária kávéház mellett).

Van szerencsénk a nagyérdemű hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy a tavaszi idény
ujdonságai legszebb választékban divattermünkbe raktáron vannak, melyek megtekintésére b.
látogatásukkal szerencsétlenül méltóztassanak.

A tavaszi idény ujdonságai:

Sima és angol hosszú palettók. Ottomán selyem kabátok, kimonok, divat gallérok.

Leány és gyermek felöltők.

Costümök és divat aljak minden színben. Szö-
vet, delaine és mosó pongyolák. Jouponok. Csipke
tűll, selyem és szövet blousok.

Még számos itt fel nem sorolt czikke, melyek
nagy választékban raktáron vannak, a legol-
csóbb szabott árak mellett szereshetők be.